

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

2

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 2. – 716 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Кирилюк Алла Володимирівна ВИКОРИСТАННЯ ШІ В ГАЛУЗІ ОСВІТИ	220
Мазуренко Світлана Вікторівна ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ПРОТИДІЇ ЗЛОВЖИВАННЯ ПАТЕНТНИМИ ПРАВАМИ	224
Мартинюк Іван Вікторович ЗАХИСТ ПАТЕНТНИХ ПРАВ У МЕТАВСЕСВІТІ.....	227
Бакутін Артем Олегович ДО ПИТАННЯ ЗДАТНОСТІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ СТВОРЮВАТИ ХОРЕОГРАФІЧНІ ТВОРИ.....	230
Бугаєць Альона Сергіївна РОЗВИТОК ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В НОВИХ РЕАЛІЯХ.....	233
Гриценюк Владислав Олександрович ЗАХИСТ ПРАВ НА МУЛЬТИМЕДІЙНІ ТВОРИ.....	235
Здирко Єлизавета Михайлівна ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ РЕЗУЛЬТАТІВ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В СИСТЕМІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ УКРАЇНИ	237
Ларіонов Владислав Сергійович ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ УМОВНОГО ДОСТУПУ ДО МЕДІА-СЕРВІСІВ: ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ В УКРАЇНСЬКЕ ЗАКОНОДАВСТВО	241

СЕКЦІЯ 15. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ

Подцерковний Олег Петрович ЩОДО ПРОБЛЕМ РІЗЬКОГО ПОГІРШЕННЯ СТАНУ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ.....	245
Будурова Ганна Миколаївна ЗМІНА ПРАВОВИХ ТИТУЛІВ МАЙНА ДЕРЖАВНИХ І КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ: ПРАВОВІ НАСЛІДКИ ОНОВЛЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....	248
Гофман Олександр Рудольфович, Петров Володимир Володимирович ПІДТРИМКА ЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ АСПЕКТИ.....	251
Добровольська Володимира Володимирівна ЩОДО ЛІЦЕНЗУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	254
Згама Антоніна Олександрівна ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У СУДОЧИНСТВІ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	257
Квасніцька Ольга Олексіївна ДО ПИТАННЯ ПРАВОВОГО ПОЛОЖЕННЯ ОПЕРАТОРІВ ДОСТУПНОГО ЖИТЛА У СВІТЛІ ЗАКОНОПРОЄКТУ «ПРО ОСНОВНІ ЗАСАДИ ЖИТЛОВОЇ ПОЛІТИКИ» ТА ЗАКОНОДАВСТВА ПРО НЕСПРОМОЖНІСТЬ.....	261
Попелюк Вадим Павлович ЩОДО СТВОРЕННЯ ДЕРЖАВОЮ МЕХАНІЗМІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ЖИТЛО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	264
Войнарівський Микола Миколайович ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНО-ГОСПОДАРСЬКИХ САНКЦІЙ У ПЕРЕВЕЗЕННЯХ.....	267
Райчева Світлана Іванівна ВІДОКРЕМЛЕНЕ ПРОВАДЖЕННЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ ІНСТРУМЕНТ КОНЦЕНТРАЦІЇ МАЙНОВИХ СПОРІВ У ПРОЦЕДУРАХ БАНКРУТСТВА	271
Артёмов Дмитро Володимирович ЩОДО ПОНЯТТЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ	273
Бабалунга Олесь Михайлович НЕДІЙСНІСТЬ АРБИТРАЖНОГО ЗАСТЕРЕЖЕННЯ В КОНТРАКТІ.....	276

6. WIPO Technology Trends 2019: Artificial Intelligence. URL: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_1055.pdf (дата звернення: 15.04.2025).

Ключові слова: право інтелектуальної власності, штучний інтелект, міжнародно-правове регулювання права інтелектуальної власності, авторське право.

Keywords: intellectual property law, artificial intelligence, international legal regulation of intellectual property law, copyright.

Гриценюк Владислав Олександрович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри права інтелектуальної власності та патентної юстиції*

ЗАХИСТ ПРАВ НА МУЛЬТИМЕДІЙНІ ТВОРИ

У сучасному цифровому світі мультимедійні твори займають особливе місце. Вони охоплюють різноманітні форми творчості: відео, аудіо, фотографії, графічний дизайн, програмне забезпечення та інтерактивні проєкти. Захист прав на такі твори є важливим аспектом розвитку творчості та інновацій, а також підтримки прав авторів та власників інтелектуальної власності.

Мультимедійний твір – це продукт творчої діяльності, який поєднує кілька видів медіа (наприклад, текст, звук, зображення, відео). Такі твори створюються для розваг, освіти, реклами або інших цілей. Залежно від виду та складності твору, права на нього можуть охоплювати різні аспекти авторського права, патентного права та суміжних прав.

Однією з головних проблем, що виникла через стрімкий розвиток глобальної мережі, є питання дотримання прав інтелектуальної власності. За словами деяких дослідників, майже половина всіх авторських творів і мистецьких робіт, доступних в мережі Інтернет, завантажені незаконно, тобто з порушенням авторських прав.

Оскільки більшість електронних об'єктів доступні в цифровому вигляді, їх можуть використовувати необмежені кола осіб у будь-який зручний час. Твори, що перебувають у відкритому доступі та завантажені в мережу Інтернет, часто стають легкою здобиччю для недобросовісних користувачів. З цієї причини як правовласники, так і звичайні користувачі прагнуть знайти законні шляхи для вирішення цієї проблеми.

Серед поширених хибних уявлень щодо законності використання матеріалів у мережі є думка, що твори можна розмішувати на сайтах за усною згодою автора. Проте законодавство про авторське право чітко регламентує, що авторський договір, на підставі якого передаються майнові права, обов'язково має бути оформлений у письмовій формі. Недотримання цієї вимоги не робить договір недійсним, але позбавляє сторони можливості посылатися на свідчення у разі виникнення суперечок.

Через специфіку авторських договорів (зокрема, необхідність зазначити термін, територію дії, можливість передачі прав третім особам тощо) усні домовленості практично ніколи не призводять до передачі авторських прав. Як наслідок, використання таких творів стає незаконним, і автор чи його правонаступники мають право звертатися до суду [1].

Ще одне поширене твердження – що електронні бібліотеки не порушують авторських прав. Хоча чинне законодавство надає бібліотекам певні привілеї, такі як право на репрографічне відтворення (фотокопіювання чи використання інших технічних засобів), ці привілеї не поширюються на оцифрування творів чи їх розміщення в мережі Інтернеті без згоди автора.

Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій суттєво змінює повсякденне життя. Новітні технології створюють нові ринки товарів і послуг, змінюють трудові процеси та прискорюють рух капіталу. Проте разом із цими перевагами виникають і нові загрози, такі як незаконне використання творчих робіт, поява нових форм злочинної діяльності та експлуатації.

Право на захист є конституційним правом кожної особи. Згідно з ч. 1 ст. 20 Цивільного кодексу України [2], особа здійснює це право на власний розсуд. Це означає, що володілець права може самостійно обирати, чи використовувати своє право на захист, а також визначати форму та способи захисту порушеного права.

На наш погляд, питання реалізації права на захист авторських прав на твори, розміщені в мережі Інтернет, доцільно розглядати через такі аспекти: 1) забезпечення фіксації змісту веб-сторінки та 2) ідентифікація особи, яка порушила авторські права. Незалежно від обраної форми чи способу захисту, важливо забезпечити належну та допустиму доказову базу. Це стосується також фіксації факту порушення авторських прав щодо творів, розміщених у мережі Інтернет [3].

Однак головною підставою для захисту авторських прав на твори, розміщені в Інтернеті, є факт їх порушення. Це питання потребує детального аналізу. В українському законодавстві та актах вищих судових інстанцій відсутнє визначення поняття «порушення авторських прав», проте є перелік дій, які визнаються такими порушеннями. У юридичній доктрині також немає єдиної точки зору щодо визначення та класифікації порушень авторських прав.

Дії порушника можуть зачіпати як майнові авторські права, так і особисті немайнові права автора. Наприклад, привласнення авторства або видалення інформації про автора з творів може завдати шкоди честі й репутації автора.

Інтернет є однією з ключових проблем захисту авторських прав, оскільки у цифровому середовищі обмін інформацією та використання творів відбуваються значно швидше, ніж в аналоговому. Від моменту порушення до судового розгляду зміст певної веб-сторінки може неодноразово змінюватися або навіть зникнути разом із самою сторінкою.

Основна мета фіксації порушення авторських прав – отримання належних і допустимих доказів, які можуть бути використані в суді. Однак проблема фікса-

ції змісту веб-сторінок виходить за межі суто процесуальних питань. Авторські права порушуються не самим існуванням веб-сторінки як комплексного об'єкта, а фактом розміщення у мережі Інтернет конкретного твору (або кількох творів) у цифровій формі. Такі твори можуть бути не лише частиною змісту веб-сторінки, а й з'являтися, наприклад, у вигляді веб-банерів або таргетованої реклами.

Для кваліфікації дій особи як порушення авторського права, а також для визначення належного відповідача необхідно встановити, на якому сервері розміщено відповідний твір та звідки здійснюється його поширення чи публічне повідомлення. На жаль, це завдання досі не знайшло адекватного вирішення в Україні, як на рівні законодавчого регулювання, так і в правозастосовній практиці.

Список використаних джерел:

5. Іванов В. Правове регулювання Інтернет. *Деякі аспекти СВиП*. № 3. 2002. С.21-27.
6. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст. 356. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
7. Зеров К. О. Фіксація змісту веб-сторінки в мережі Інтернет як елемент здійснення права на захист авторських прав. *Адвокат*. 2015. № 2. С. 17-22.

Ключові слова: мультимедійні твори, Інтернет, авторське право.

Keywords: multimedia works, Internet, copyright.

Здирко Єлизавета Михайлівна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри інтелектуальної власності та патентної юстиції*

ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ РЕЗУЛЬТАТІВ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В СИСТЕМІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ УКРАЇНИ

Сьогодні світ стоїть на порозі технологічної революції, котра називається “Штучний інтелект” (надалі за текстом – ШІ). Важко уявити, що ШІ оточує нас останні 30 років: зчитує поштові індекси, обробляє чеки в банку, рекомендує у соціальних мережах індивідуальний контент для користувача.

Науковців завжди цікавив процес упорядкування безлічі символів та математичного обґрунтування пізнання комп'ютером світу, що вивело людство на стежку небаченого технологічного прогресу. Саме створення нового, надрозумного ШІ, стало відправною точкою у зміні підходу до різних сфер життя: медицини, освіти, правосуддя та захисту інтелектуальної власності. У цьому році компанія OpenAI представила оновлену версію ШІ “Chat Gpt 4”, з англ.